

DÜŞÜNCE KONTROLÜ VE PSİKOLOJİK HAREKAT

Psikolojik hareket, ideolojik düzeyde yürütülen propagandaların karşılıklı olarak etkinliğini arttırmayı veya azaltılmasını zihin kontrolü yönünden amaçlar. Ayrıca, farklı sosyal gruplar arasında kavram karışıklıkları yaratarak, inanç, tutum ve davranışlarda değişiklikler meydana getirmek suretiyle, hedef ülke içinde sosyo politik ve sosyo ekonomik zorluklar yaratarak, kitlesel olaylara uygun ortamlar oluşturmayı nihai hedef olarak görür.

Bu oluşum içerisinde ise, psikolojik hareketi düzenleyen güçlerin temel çıkış noktaları itibariyle, o toplumun birlik ve beraberliğinin yozlaştırılması yanında, üniter yapısının da zaafa uğratılması yönünden konu, hedefler kapsamında ele alınır...

Sosyal yapıları itibariyle, toplumların bağlayıcı, sürükleyici, birleştirici ortak ve manevi değerleri, ideolojik düzeydeki telkinler ve kitle haberleşme araçları üzerinde tesis edilen kontrol etkinliğiyle sistemleştirilmiş bir şekilde yürütülen programlarla, kavram karışıklıkları içerisinde törpülenir... Ortaya çıkan inanç şaşkınlığından yararlanarak, toplumu önce ortak değerlerden uzaklaştırarak, birlik ve beraberlik şuurundan da kopartmak suretiyle, farklı inanç ve tutumlara yönlendirilmiş olan karşıt gruplar halinde, çatışma zeminine itilmeleri esas gaye olarak belirlenir...

Farklı etnik gruplar arasında olsa da, özellikle bir sosyal yapının, ortak değerleri içerisinde en önemli birleştirici unsur, o toplumun asırlar süren müşterek yaşamında, kristalize olan maddi ve manevi kültür değerlerinin ifade ettiği önemdir. Bir ülkenin ortak kültür değerleri, binlerce yıllık insanlık tarihinin belli bir kesitinde, aynı coğrafyada, aynı kaderi paylaşarak yaşayan insanların, nesiller boyu birbirlerine miras yolu ile intikal ettirdikleri sosyo kültürel inanç beraberliği kapsamında ve son şeklinde varlığını oluşturur.

Bu değerlerin bütünleştirici vasfı ise, milli şuur ve milli şahsiyete yön verir. Psikolojik hareket açısından amaç ise, hedef kabul edilen ülke veya ülkelerin, birlik ve beraberliğini

bozmak için, öncelikle toplumun ortak değerlerinde şeklini kazanmış olan milli kültürünü tahrip ederek, milli şahsiyetini yok etmek ve fikri anarşiden kültürsüzleştirme sürecinin sonunda, fiili anarşiye geçmenin zeminini hazırlamaktır. Uzun süreli kitlesel şartlama sürecinde, hasım güçler veya karşıt gruplarca yürütülen maksatlı propagandalar yoluyla, hedef ülke veya ülkelerin iç sorunlarının hasıl ettiği ekonomik ve sosyal boşluklarda psikolojik hareket kapsamında ortam, psikolojik savaşın malzemesi yapılmaktadır. Bu süreçte yabancılaştırılmanın ve etnik farklılıkların ön plana alındığı bir çatışma ortamı da nihai aşama olarak ortaya çıkarılmaktadır.

Sosyal psikologlara göre bir toplumun kültür değerleri, o toplumu başka toplumlardan ayıran kendine özgü davranış tarz ve şekilleriyle, bunların temelinde bulunan düzenleyici inançlar, değer yargıları ve gelenekleri yanında, manevi değerlerin tümünden oluşan tarihi ve sosyal sonuçtur....

Bir millet öz benliğini bu süreç içerisinde oluşturur. Asırlar süren bir oluşum sonunda ortaya çıkmış olan sosyal yapının tahribi yanında, öz benliğinin yitirilmesi, o toplumun sosyal ve siyasal açılarından çözülmeye başlaması demektir...

Psikolojik hareket açısından, günümüzde emperyalist çevrelerce yürütülmeye çalışılan yayılmacı yaklaşımlarda, hedef görülen ülkelerde, fiili anarşi safhasına geçilmeden önceki safhada, öncelikle fikri anarşi çerçevesinde yürütülen çok boyutlu propaganda faaliyetleri kapsamında, kültür değerlerini yıpratmaya yönelik hareket tarzı öncelik taşımaktadır. Özellikle, yurt içi ve yurt dışındaki farklı çevrelerden aynı konularda yürütülen çeşitli tarzdaki ortak amaca yönelik yayınlar ve söylentiler ile, kavramlar karıştırılarak, düşünce ve kanatlarda yanılgılar yaratılmaktadır.

Diğer bir yönü ile de, fikri faaliyetler içinde o ülkenin diğer ülkeler arasında ortak çıkarılara yönelik politika ve dayanışma imkanları, gerek siyasi, gerek ekonomik ve gerekse kültür münasebetleri açısından tecrit edilmek suretiyle, uluslar arası ilişkilerde, siyasi ve ekonomik yönlerden destekten yoksun hale getirilmesi istenilmektedir. Dolayısıyla, hedef ülkelerin, uluslar arası ilişkilerde potansiyel gücü tecrit politikaları ile kontrol altına alındıktan sonra, o ülke üzerinde etkinlik tesis etmek dış güçlerce imkan dahiline gelmektedir.

Bu güç merkezlerinin politik hedeflerine göre denetim ve kontrol oluşturmaya yönelik faaliyetleri hedef ülkelerin iç meselelerinde etkinleştirilerek daha fazla ivme kazanmaktadır. Bu konuda, psikolojik hareket açısından toplumun kültür değerlerinin tahribi iç mukavemetin çökertilmesi yönünden öncelikli hedefler arasında yer almaktadır. Yaratılmaya çalışılan inanç boşluğu ile de, fikri anarşinin temelleri oluşturulmakta ve deforme edilen kültür değerlerinin bağlayıcı birleştirici ortak vasfı ortadan kaldırıldıktan sonra, fikri anarşi safhasından, fiili anarşi safhasına geçilerek devletin bütünlüğünün tahribi yolu ile, içeriden çökertmenin yolları araştırılmaktadır.

Kültür değerlerinin oluşması konusunda, tarihi süreç çerçesinde karşılıklı etkileşim sonucu veya belli bir coğrafya üzerinde yaşayan insanların farklı kültür tesirlerine maruz kalarak

yahut kalmaksızın biçimlenmesine ilişkin görüşler,kültür antropolojisinde, etkileşim veya yapısalcılık teorileri ile izah edilmeye çalışılmıştır.

Bunlardan, etkileşim teorisini ileri sürenler açısından her kültür çevresi, kendisinden önceki kültür değerlerinden etkilenmek suretiyle, kendi kültür çevresini oluştururken,bazı tesirler altında kalmakla beraber, kendi özgün yorumunu da yaparak, kültürel kimliğine uygun olanı oluşturmak suretiyle,kendi kültür değerleri yapısında farklı bir milli kültür formatını meydana getirir....Bu günün Amerika'sı, Avrupa kültürünün çeşitli boyutlardaki bir uzantısı olmakla beraber, maddi ve manevi değerleri itibariyle farklılıklar yaratan değişik bir kültür ve yaşam çevresini meydana getirmiştir. Avrupa kültürü ise,Grek- Roma kültürünün devamı olarak görülmekle beraber, geriye doğru etkileşim periyodları izlendiğinde, bu kültür çevresinin gerisinde de bir Anadolu, Mısır ve Mezapotamya kültürlerinin varlığını görmek mümkün olmaktadır...Uzak Doğu bölgesinde ise, Çin ve Hint kültürlerinin etkilemiş oldukları diğer çevre kültürleri olmuştur.

Yapısalcılık teorisi açısından ise, daha ziyade izole kültür alanlarından bahis etmek mümkün olmakta ve bu çevre içersinde kalan kültürlerin etkileşim alanlarının bulunmayışı nedeniyle de kapalı bir coğrafya alanı içersinde sıkışıp kalmaları sonucu, zamanla iç dinamiklerini kaybederek bir kültür yozlaşmasına uğradıkları görüşü savunulmaktadır. Bu konuda da örnek olarak daha çok Aztek, İnka, Maya kültürleri, bağımsız, izole edilmiş, etkileşim alanları sınırlı toplumlar olarak,kendini yenileyemeyen kültür çevreleri olarak gösterilmektedir...

Günümüzde, ideolojik açıdan kültür değerlerinin ifade ettiği önem dikkate alındığında, kültürler arasında etkileşimin daha çok politik seviyedeki ifade ettiği özelliştir.Bu uygulama modeli içinde, bir kültürün diğer kültür sahası üzerine olan tesiri,sadece o saha üzerinde kendi inanç sistemini değil, tüm hayat felsefesini, yaşam tarzını, maddi ve manevi değerleri yanında, siyasi düşünce şeklini ve sonuç olarak da içinde bulunması gereken sosyo ekonomik ve sosyo politik yapısını yönlendirmeyi amaçlamaktadır...Bu nedenle, kültür ve etkileşim olayı, psikolojik hareket kapsamında ve günümüz dünyasında, örtülü savaşın ileri mevzilerini oluşturarak, hedef ülke veya ülkelerin cephe gerisinde, yurt sathında, kitleler arasında temel unsur olan toplumun öz varlığını ve öz değerlerini oluşturan değer yargılarını ele alarak bunların içinde mevzilenmeyi amaçlamaktadır.

Psikolojik hareketin etkinliğinin sürmekte olması, güçler arası denge arayışını yanında, tahrip gücü yüksek olan silahların hasıl edeceği azami caydırıcılığa karşı, gene de tarafların vazgeçilmez etkileme metotları içinde yer almaya devam etmektedir. Psikolojik hareketin yürütülmesinde, hedef kabul edilen ülkeye yönelik politikaların düzenlenmesinde ise, geçmiş olaylarda da izlendiği üzere, uygulanmış olan stratejinin temel şeması genelde iki aşamada oluşmuştur.

- _ Legal örgütlenme,propaganda ve eylem,
- _ illegal örgütlenme, propaganda ve eylem.

Bu düzenleme içerisinde, yasaların verdiği imkan ölçüsünde, her seviyede legal düzeyde örgütlenme imkanının araştırılması, yasal yönden örgütlenmeye engel teşkil eden yasa hükümlerinin iptali konusunda kamu oyunun yönlendirilmesi ve bu konuda kampanyaların oluşturulması ve gene yürürlükte bulunan Anayasa ve yasaların sağladığı imkan çerçevesinde, siyasi partiler, dernekler, sendikalar, cemiyetler, gençlik kuruluşları, çeşitli yayın organları, sivil toplum örgütleri vb. elde edilebilenlerden, toplu propaganda ve eyleme yatkın olanlarından yararlanılarak, psikolojik hareketin ilk aşamasından istifade imkanları aranmıştır!

Gerekli örgütlenme şeması meydana getirildikten sonra, legal propaganda safhası içerisinde bu defa kavramlar karıştırılarak toplumun değer yargıları üzerinde tahribat yapılmaya çalışılmakta ve sürekli olarak bir şeyin nasıl yapılması gerektiği yerine, nasıl yapılamayacağı yaygın şekilde tartışılmaya sunulmaktadır. Bu düzenleme içerisinde, yabancılaştırılmaya çalışılan toplumun kültür değerleri, psikolojik hareketi yürüten çevrelerin ön gördüğü istikamette yönlendirilerek inanç ve tutumlarda şaşkınlıklar yaratılmakta, ulusun öz güvenliği zayıflatılmakta, kendine ve kültürüne yabancılaştırılan sosyal yapıda etnik bölücülük hızlandırılmakta ve kültür deformasyonu açısından yaygın propaganda faaliyetlerine hız verilmektedir...

Bu safhada izlenen propaganda işlevi tümü ile, legal düzeyde yürütülmeye gayret edilerek idarenin ve yargının müdahalesine imkan verilmemeye gayret edilmektedir.... Esasen, yasal yapılarda ön görülen değişikliklerin asli hedefi de dış güçler yönünden bu amaca yönelik olmaktadır...

Legal düzeyde yürütülen propaganda ve örgütlenme safhalarının sonucu, legal eylem safhası içinde biçimlenmektedir. Bu aşama ise, özellikle masum istekler, yasal haklar, insani değerler vb... taleplerle ortaya çıkartılarak giderek sosyal ve ekonomik dengesizliklerin hasıl ettiği vasat içerisinde, bu defa da toplu hareketler yaratılmakta ve bu grupların yapılarına sokulan kışkırtıcı ajanlar aracılığıyla, toplu hareketlere farklı bir görüntü verilmeye çalışılmaktadır... Genelde, yasal bir yapı içinde biçimlendirilmiş olan hareketler, zamanla kontrol edilme noktasının ötesine taşkılarında ise bu durumda da, illegal propaganda, örgütlenme ve eylemlerin vasıtası durumuna dönüştürülmektedir!..

Psikolojik hareketin bu safhasında ise, illegal örgütlenme, propaganda ve eylem olarak konu, ortaya çıkmaktadır. Her iki safha arasında organik bir ilişki izlenmemekle beraber, amaçlanan hedef açısından aynı merkezlerden sevk ve idare edilmekte oldukları, hareketin genel stratejisi itibariyle seyredilen olaylar sürecinde anlaşılmaktadır... Bu düzenleme içerisinde, illegal örgütlenmenin genel görüntüsü geçmiş olaylarda şehir ve kır gerillalarında görülmüştür!... Özetle gelişen olaylar sürecinde bölücü ve bölgeci eylemlerde bu şemaların farklı versiyonlarını görmek de mümkündür...

Geçmişte, görüntüye gelen propaganda faaliyetleri içinde, yasadışı yayınlar, silahlı eylem yolu ile propaganda, siyasi santaj vb... birbirinden bağımsız gibi görülen değişik fraksiyonlara ait eylemler şeklinde de konu ortaya çıkmıştır. Genelde bütün bu eylem stratejilerinin

gerisinde aynı merkezlerin mevcudiyeti yanında bunların güdümünde olarak devletin bütünlüğüne karşı örtülü savaşın araçları durumunda bu merkezler faaliyetlerini sürdürmüşlerdir...Kısaca illegal örgütlenme ve propagandanın nihai hedefi, illegal eylem olmuştur.

Özetle, psikolojik hareket açısından düşünülen temel stratejiye göre, asli hedef, o ülkenin insanları arasındaki müşterek inanç ve ortak kültür değerlerinin birleştirici vasfının zaafa uğratılması ve giderek ortadan kaldırılması olmaktadır. Günümüz itibariyle, küreselleşme politikalarının moda halinde sosyal olaylara sunulan yansımalarında, görüntüye gelen hususlar içinde, Ulus Devlet karşıtı oluşumlara, benzer şaplon uygulamaları ile yaklaşıldığına tanık olunmaktadır...

Güncelleştirilen olaylar hatırlandığında, Ulus Devlet karşıtı görüşlerin yaygınlaştırılarak, yerine federatif devlet yapısını özendirilmeye çalışılması. Toplumun ortak değerlerinin yıpratılarak, inanç ve etnik ayrılıklarının kışkırtılmaları. Toplumu etnik gruplara ayırmak konusunda ayrımcılığa destek verilmesi. İdari yönetime karşı toplumda güvensizlik duygularının öne çıkartılarak merkezi yönetimin yetersizliği ifade edilirken eyaletler sistemine destek verilmesi.

Yönetim kadroları ile yönetilenler arasında güvensizliğin artırılması. Federal yapının veya eyalet sisteminin daha iyi bir yönetim modeli olduğuna toplumun inandırılması. İnançlar üzerinde toplumu tahrik edecek şekilde kitle haberleşme araçlarından yararlanılarak sistemli propaganda yollarına başvurulması, mezhep ayrılıklarını kışkırtılması. Ulus Devleti savunan görüşlere karşı kayıtsız kalınarak, bu konudaki yaklaşımların çağ dışı olarak gösterilmesi. Milli duygular ve inançların törpülenmesi, azınlık ırkçılığına destek verilmesi. Kitle haberleşme araçları ile, her türlü yasal örgütlerden, özellikle dışarıdan yönetilen Sivil Toplum Örgütlerinden toplumun inanç ve tutumlarını yönlendirmede yararlanılması .Belli çevreler tarafından itibar kazandırılmış yapay şöhretler aracılığı ile, konuları gündeme taşıyarak toplumun düşünce yapılarında etki sağlanması.vb...

Özetle, küresel düzeyde çeşitli ülkelerde ortaya çıkan ve Ulus Devlet karşıtı eylemlerde benzer psikolojik hareket modellerini görmek mümkündür. Uluslararası finans kapitalin küreselleşme stratejileri içinde, ortaya çıkardığı hususlar hemen hemen aynı görüntüleri vermektedir...Beynelminel düzeyde yürütülen propagandanın, ön görmekte olduğu stratejide öncelikle, milli kültür değerlerinin oluşturmakta olduğu mukavemet dikkate alınacağından, her milli kültür değeri de bu stratejik yaklaşım içinde psikolojik hareketi yürüten çevrelerce istismar edilerek, küçümsenerek, gerektiği noktalarda ırkçı ve faşizm modelleri ile özdeşleştirilerek, toplumun ortak değerleri konusunda zafiyet yaratılmaya çalışılacaktır...

Küreselleşmenin son dönemde ortaya çıkarmaya başladığı modellerin, soğuk savaş döneminin psikolojik hareket modellerinden fazla bir farkı görülmemektedir...Sadece hedefler değişmiştir. Kullanılan elemanlara dikkat edildiğinde geçmişin kollektivist ve merkezîyetçi yazarlarının çoğunun, günümüzde birer aşırı liberalist olmaları ve liberal

cenahın savunucuları durumuna gelmeleri, acaba bir günah çıkarmak mıdır? İnanç değiştirmek midir? Yoksa laf pazarında ticaret yapmak mıdır?.. Özetle, gelişmeler içinde hedef Ulus Devlet olunca, anlaşılan, düşünceleri uzaktan yönetilen bazı kimselerin sermayeleri laf pazarında iyi alıcı buluyor demek daha akla yatkın gelmektedir!...

ERGUN ÖZGEN